

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Til Sundheds- og Ældreministeriet.

Vedr. Høring over Forslag til lov om epidemier m.v. (epidemiloven) (L134)

Høringsbrev af 22. december 2020 - med svarfrist 15. januar 2021 kl. 12.

Svar fremsendt pr. mail sum@sum.dk

Sagsnr. 2007933.

Retspolitisk Forening skal indledningsvist kvittere for regeringens uforbeholdne erkendelse af, at udkastet til lovforslaget fremsendt til høring den 9. oktober 2020 ikke duede og derfor efter de mange kritiske høringssvar og reaktioner i øvrigt trak det tilbage og erstattede det med et nyt.

Den kritik, som bl.a. vi fremsatte om, at den foreslåede ordning ikke i tilstrækkelig grad inddrog andre partier i Folketinget og derfor ikke var parlamentarisk bredt nok, blev således hørt og førte til en bedre og mere forsvarlig model, der tilgodeser den nødvendige parlamentariske aktive deltagelse og dermed bredere demokratiske forankring, når det virkelig strammer til.

Dog henstiller vi til, at den konkrete inddragelse af Folketinget ikke som foreslået i udkastet sker via et udvalg, der jo typisk arbejder ”bag lukkede døre” og uden deltagelse af alle partier og løsgængere, men ”i salen”, hvorved offentligheden jo også får mulighed for at følge med.

Endvidere har vi noteret os, at det mange steder i udkastet er anført, at gældende lovgivning kan fraviges. Det er imidlertid bekymrende, da der jo således reelt er tale om en generel hjemmel til at ændre og bryde en lovbestemmelse uden af følge den i Grundloven foreskrevne procedure for vedtagelse og dermed også ændringer af love. Man bør i stedet præcisere, på hvilke punkter der evt. kunne opstå behov for at fravige gældende lovgivning, og således i den nye epidemilov opliste de pågældende specifikke bestemmelser. Hvis det senere viser sig, at der er et konkret behov for en fravigelse af anden lovgivning, som ikke er forudset i epidemiloven, er der stadig mulighed for at lave hastelovgivning.

Med hensyn til den bredere forankring af den nye epidemilov kan vi desværre ikke konstatere en tilsvarende forståelse som den oven for i forhold til Folketinget omhandlede for det lige så påtrængende behov, der er for at inddrage befolkningen, hvis den tilsigtede adfærdsregulering af de enkelte individer skal have en mulighed for at blive realiseret. Foruden at basere adfærdsreguleringen på sund fornuft skal muligheden for individuelt at gøre indsigelse mod et konkret indgreb rettet mod én og at få indsigelsen prøvet uvildigt være manifest og forståelig, let tilgængelig og effektiv. Af denne grund finder vi den foreslåede adgang til domstolsprøvelse alt for restriktiv. Kriteriet efter udkastet til lovforslag er, om indgrebet har karakter af frihedsberøvelse, mens man i lovbemærkningerne for alle andre indgreb i frihedsrettighederne fortolker sig ud af den prøvelsesadgang i forhold til både Grundloven og EMRK.

Foreningen skal ikke nu og her fordybe sig i den juridiske substans, men alene konstatere, at ministeriet i sin udlægning af teori og praksis stedse foretrækker den mest restriktive fortolkning, så man i hvert enkelt tilfælde kan konkludere, at der ikke er nogen problemer i at afskære domstolsprøvelse.

Vi henstiller, at der i stedet udtrykkeligt hjemles domstolsprøvelse ved alle de indgreb nævnt i lovforslaget, der svarer til de såkaldt processuelle indgreb i retsplejeloven, hvor der kræves en dommerkendelse, hvis ikke der foreligger samtykke.

Ved en sådan fremgangsmåde får befolkningen et meget tydeligere og positivt indtryk af, at de involveres aktivt og solidarisk i kampen mod samfundskritiske epidemier. Og mange personer må antages på den baggrund at ville udvise samfundssind og anden beredvillighed til frivilligt at tåle indgreb, som ellers – hvis der ingen effektiv klagemulighed var hjemlet – ville skabe en stigende træthed over for og uvilje mod myndighedernes formynderiske fremfærd samt til slut ende i direkte modstand mod den samlede indsats.

I talrige af udkastets bestemmelser er der i øvrigt udbredt anvendelse af tvang, som efter vores opfattelse går langt ud over det nødvendige og erklærede formål: at begrænse samfundskritiske epidemi og pandemier. Det gælder således f.eks. § 51, der direkte angriber privatlivets fred. En simpel forkølelse eller fodsvamp giver her mulighed for videregivelse af følsomme personoplysninger. Vi foreslår, at denne paragraf i stedet begrænses, så alene den slags oplysninger kan videregives, hvis de vedrører alment farlig eller samfundskritisk sygdom. Tilsvarende gælder for § 52, medens § 53 derimod netop er begrænset til alment farlige og samfundskritiske sygdomme.

Til lovforslagets § 63: Vi foreslår en tilføjelse af en klagemulighed pr. brev. Selvom Danmark som samfund er digitalt avanceret, er der stadig borgere der ikke har adgang til internettet, eller ikke er digitalt kyndige. Dette vil være forstærket under en epidemi, hvor adgang til internettet på f.eks. biblioteker kan være begrænset, samt hjælp fra digitalt kyndige kan være sværere at fremskaffe ved en nedlukning af samfundet. I forhold til, hvor få ekstra klager det må anses at indbringe, og hvor lille en ekstra arbejdsbyrde det må give Ankenævnet, vil det give en betydeligt øget retssikkerhed.

København, den 15. januar 2021

Bjørn Elmquist
Formand

Ole Husgaard
Høringsudvalgsmedlem

Esben Obel
Bestyrelsesmedlem